

УДК-617.7

RIKMIATM BUXORO FILIALIDA SHOH PARDANING NEYROTROFIK YARALARINI DAVOLASH TAKTIKASI

Jurayeva G.B.

Abu Ali ibn Sino nomidagi Buxoro davlat tibbiyot instituti. O'zbekiston Respublikasi,
Buxoro shahri

ANNOTATSYA

Neyrotrofik keratit yoki trofik shox parda yarasi ko'zning yo'qolishi va nogironlikning sabablaridan biridir. Shu maqsadda Buxoro filialining RIKMIATMIDA trofik shox parda yarasi bo'lgan bemorlarni davolash va sog'lomlashtirish usullari o'rganildi. 12 ta ko'zlar o'rganildi, ulardan 9 ta bemor jarrohlik yo'li bilan davolandi va 3ta bemor ko'zlari kontakt linzalari bilan yopildi. O'tkazilgan barcha davolanishlardan ko'zni anatomik organ sifatida 11 bemorda saqlab qolindi. Faqat bitta bemorda ko'z olmasining evisseratsiyasi va keyinchalik protezlash qilindi.

Kalit so'zlar: Neyrotrofik, tibbiot, shox parda, ko'z, bemor, Buxoro.

ТАКТИКА ЛЕЧЕНИЯ НЕЙРОТРОФИЧЕСКИХ ЯЗВ РОГОВИЦЫ В РИКМИАТМ БУХАРСКОГО ФИЛИАЛА

Жураева Г.Б.

Бухарский Государственный медицинский институт имени Абу Али ибн Сина.
Республика Узбекистан, город Бухара

АННОТАЦИЯ

Нейротрофический кератит или трофическая язва роговицы является одной из причин потери глаза или инвалидности. С этой целью были изучены методы лечения и оздоровление больных с трофической язвой роговицы в РИКМИАТМ Бухарского филиала. Было изучено 12 глаз из которых 9 больным было произведено оперативное лечение и 3 больных глаз были закрыта контактными линзами. Из всего произведённого лечения сохранить глаз как анатомический орган удалось 11 пациентам только одному больному была произведена эвисцерация глазного яблока с последующим протезированием.

Ключевые слова: нейротрофический, медицинский, роговица, глаз, больной, Бухара.

TACTICS OF TREATMENT OF NEUROTROPHIC CORNEAL ULCERS IN THE RIKMIATM OF THE BUKHARA BRANCH

Juraeva G.B.

Bukhara State Medical Institute named after Abu Ali ibn Sina. Republic of
Uzbekistan, the city of Bukhara

ABSTRACT

Neurotrophic keratitis or trophic corneal ulcer is one of the causes of eye loss or disability. For this purpose, the methods of treatment and rehabilitation of patients with corneal trophic ulcer in the RIKMIATM of the Bukhara branch were studied. 12 eyes were examined, of which 9 patients underwent surgical treatment and 3 patients had their eyes covered with contact lenses. Of all the treatments performed, 11 patients managed to preserve the eye as an anatomical organ, only one patient underwent eyeball evisceration followed by prosthetics.

Key words: neurotrophic, medical, cornea, eye, patient, Bukhara.

KIRISH

Neyrotrofik keratit yoki shox parda trofik yarasi shox parda kasalliklari ichida oʻziga xos oʻringa ega. Trofik yaralarni maxalliy (jaroxat, oʻsma, yalligʻlanish) undan tashqari umumiy kasalliklar, endokrin patologiyalar, markaziy nerv sistemasi kasalliklari chaqirishi mumkin. Koʻp xolatlarda uch shoxli yuz nervi va bosh miya nervlarining zararlanishi yaraning kelib chikishiga sabab boʻladi. Oʻtkazilgan davo muolajalariga qaramay shox parda trofik yaralari koʻp xollarda ogʻir keratouveit, endoftalmit, koʻzni yoʻqotish bilan yakunlanadi.

MAQSAD

Trofik shox parda yaralarini maqbul davolash usullarini ishlab chiqish va davolash natijasini baxolash.

MATERIAL VA METODLAR

2015-2020 yillar davomida Boxoro oftalmologik klinik kasalxonasida 12ta bemor (12ta koʻz) turli xil etiologiyali shox parda trofik yarasi diagnozi bilan davolanib chikkan. Ulardan 5ta ayol 7 erkak (oʻrtacha 59 ± 2 yosh). Bemorlarning 9tasida trofik shox pardaning yarasi VIIpar bosh miya nervining zararlanishi (neyroxirurgik operatsiyalardan keyin) rivojlangan. Bemorlarning 9tasiga operativ davo oʻtkazildi, 5ta bemorga shox parda konyunktiva bilan autoplastika kilindi, 4ta bemorga blefarorafiya kilindi. Operatsiyadan soʻng qovoqlardan traktsion choklar

loydan soʻng, konʻyunktival choklar 10-15 kundan soʻng olindi. Bemorlar 2yil davomida nazoratda boʻlishdi, ogʻir xolatlarda bemorlarga kontakt linzalar taqish, xamda uzoq muddatga keratoprotektorlarni qoʻllash tavsiya etildi.

NATIJALAR

Shunday qilib shox pardani autokonʻyunktiva bilan plastika qilganda 5ta xolatdan 4tasi musbat natija berdi. Shox pardada turli xil qalinlikdagi belʻmo xosil qilindi. Birta xolatda autokonʻyunktivoplastika ikki marta qilindi, retsidivlar sababi shox parda anemizatsiyasi va qoʻyilgan autoloskutning koʻchishi. Qayta qayta qilingan operatsiya va muolajalarga qaramasdan 1ta koʻzda musbat natija olib boʻlmadi va koʻz olmasi evistseratsiyasi operatsiyasi bajarildi. Kolgan 11ta koʻzni anatomik organ sifatida saqlab qolishga erishildi. Saqlab qolingan koʻzlarda koʻrish oʻtkirliigi 0,005 dan 0,4 (oʻrtacha $0,12 \pm 0,05$) saklab qolishga erishildi.

XULOSA

Shox parda trofik yaralarni davolash oftalmologiyada aktual masalalardan biri boʻlib qolmoqda. Kasallikni davolashda keltirib chiqaruvchi maxalliy va umumiy sabablarga kompleks xamda individual yondoshish kerakligi amaliyot koʻrsatmoqda. Shox parda perforatsiyasini oldini olishda eng yaxshi davolash metodi bu shox pardani autokonʻyunktiva bilan plastika qilish, xamda qovoqlarni blefarorafiya qilish. Bu operatsiyalar koʻz olmasini anatomik organ sifatida saqlab qolishga va koʻrish xolatini saqlashga yordam beradi.

REFERENCES

1. Журова С.Г., Бржеский В.В., Калинина И.В., Ефимова Е.Л. Лечение язвы роговицы ксеротической этиологии // Клиническая офтальмология. – 2010. – № 2. – С. 49–51.
2. Каспаров А.А., Собкова О.И., Каспарова Евг.А. Новый подход к лечению нейропаралитического кератита в сочетании с лагофтальмом // VIII Российский общенациональный офтальмологический форум: Сборник науч. трудов научно-практ. конф. – М., 2015. – Т. 1. – С. 98–102.
3. Одилова Г.Р., Жураева Г.Б., Бобоева Р.Р. Қовоқлар татуажи ва сунъий киприклар улаш натижасида юзага келадиган кўз юза қаватлари касалликлари Бухоро вилояти кўз касалликлари шифохонаси хамда “Миран” кўз касалликлари шифохонаси клиник мисолларида // Биология ва тиббиёт

муаммолари.-2020.-№2(118).-С. 96-98.

4. Бобоева Р.Р., Жураева Г.Б. Талабалар орасида”кўз кизариши” ва “кўзнинг куриш синдроми”нинг учраш даражаси ва сабаблари // Биология ва тиббиёт муаммолари.-2020.-№2(118).-С. 35-37.

5. Бобоева Р.Р., Жураева Г.Б. Frequency of identification and reasons for sundrome of dry eyes and red eyes among students // Иновационные подходы в современной науке // Сборник статей по материалам международного научно-практической конференции, 2020.-№9(69 часть2)- С.8-10.